

BEATRIX

Pestprotocol Octantschool Beatrix

Beatrix vindt het belangrijk dat elk kind zich veilig voelt en de ruimte krijgt om zichzelf te zijn. In dit klimaat past pesten niet. Toch komt het helaas op elke school voor. Ons team neemt het probleem pesten zeer serieus, doet er alles aan om het te voorkomen en grijpt onmiddellijk in als het merkt dat er wordt gepest.

1. Wat is pesten?

Pesten is het systematisch en langdurig uitoefenen van psychisch en/of lichamelijk geweld door één persoon of groep. Het is gericht tegen kinderen, die zich gekwetst en buitengesloten voelen en niet meer in staat zijn zichzelf te verdedigen. Het kan daarbij gaan om één of meerdere kinderen.

Pesten heeft hele duidelijke kenmerken:

- Pesten gebeurt opzettelijk en systematisch
- Pesten is bedoeld om schade toe te brengen (fysiek, materieel of mentaal)
- Bij pesten is er altijd sprake van ongelijke machtsverhoudingen.
- Pesten wordt erger als er niet wordt ingegrepen.

Vormen van pestgedrag zijn

- Verbale pesterijen: iemand uitschelden, een bijnaam geven of denigrerende opmerkingen maken.
- Sociale pesterijen: iemand buitensluiten door hem niet mee te laten spelen of niet mee te laten werken in een groepje.
- Mentale pesterijen: iemand bedreigen of dingen laten doen. Dit soort dingen vindt vaak na schooltijd plaats.
- Fysieke pesterijen: iemand opzettelijk pijn doen door te slaan, krabben, schoppen, duwen, aan de haren te trekken etc.
- Materiële pesterijen: iemands spullen stelen, beschadigen of verstoppen.

Digitaal pesten.

Een nieuw fenomeen is het pesten via internet of telefoon. Wanneer er op school gepest wordt is bekend wie de pester is. Op internet of via de telefoon werkt dit anders. Daar kan door een onbekende of een anoniem persoon gepest worden. Juist dit onbekende is zo bedreigend. Voorbeelden van digitaal pesten zijn bijvoorbeeld bedreigingen en het plaatsen van vervelende foto's.

Er is een verschil tussen pesten en plagen.

Plagen gebeurt spontaan en is van alledag. Er is geen sprake van kwade bijbedoelingen en is daarom vaak leuk en grappig. Het duurt niet lang en is

onregelmatig. Bij plagen zijn de kinderen gelijk aan elkaar. Er is geen sprake van een machtsverhouding.

Bij plagen loopt de geplaagde geen blijvende psychische of fysieke schade op. Bovendien is de geplaagde in staat zich te verweren.

2. Aanpak van pesten op onze school.

Als er op school gepest wordt zijn er altijd vijf groepen bij betrokken, namelijk de leerkracht (eventueel directie), de pester, de gepeste leerling, de medeleerlingen en de ouders.

Als de school constateert dat er gepest wordt :

- vindt er een gesprek plaats met de pester(s), de gepeste(n) en eventueel andere betrokkenen.
- stelt de school de ouders van de pester en het gepeste kind altijd op de hoogte.

2.1. De leerkracht

De leerkrachten spelen een heel belangrijke rol in:

1. het voorkomen,
2. het signaleren,
3. de aanpak van het pesten.

Ad.1 Het voorkomen van pesten

De leerkrachten proberen pesten te voorkomen door het creëren van een positieve, veilige sfeer in de groep. Een sfeer waarin sprake is van respect en aandacht voor elkaar.

Om een goede omgang met elkaar in de klas te bevorderen heeft het team in onderling overleg schoolregels vastgesteld. Deze regels hangen duidelijk zichtbaar op verschillende plaatsen in de school.

De schoolregels zijn:

- We accepteren elkaar zoals we zijn
- We helpen en zorgen voor elkaar
- Problemen lossen we samen op
- Pesten pikken we niet !

Daarnaast zijn in elke klas, in overleg met de leerlingen, klassenafspraken opgesteld. Deze afspraken hangen in groep 3 t/m 8 op een duidelijk zichtbare plaats in het lokaal.

Voorbeelden van deze klassenafspraken:

- We accepteren elkaar zoals we zijn.
- We hebben oog voor elkaars talenten
- We sluiten niemand buiten
- We luisteren naar elkaar
- We helpen en zorgen voor elkaar
- We geven elkaar complimenten
- We spelen met elkaar: iedereen mag meedoen
- We komen niet ongevraagd aan elkaars spullen .
- Eerst vragen dan pas lenen
- Als we er samen bij een meningsverschil niet uitkomen vragen we hulp aan de leerkracht.

- We gebruiken geen lichamelijk geweld
- We accepteren geen pesten. Daarover vertellen is geen klikken
- We noemen elkaar bij de voornaam en schelden elkaar niet uit.
- Vertel het als je wordt gepest

Traditioneel en digitaal pesten wordt structureel in de groepen aan de orde gesteld. Hierbij wordt ondermeer gebruik gemaakt van de anti-pestenkalender van de stichting "Kids tegen Geweld." Elke maand wordt er een aspect van het pesten belicht. Deze aspecten maken de kinderen bewust van hun eigen rol in het geheel. Zo komen er vragen aan de orde als: "Heb jij weleens iemand gepest? Ben je misschien een pester of een meeloper? Wat moet je doen als je ziet dat iemand wordt gepest?"

Ad. 2 Het signaleren van pesten

Om pesten te kunnen signaleren moeten leerkrachten de signalen die wijzen op pestgedrag herkennen.

Signalen van pesten kunnen zijn:

- Volstrekt doodzwijgen
- Isoleren
- Psychisch en/of fysiek mishandelen
- Een kring vormen om of het insluiten van de gepeste in de klas, gang of op het schoolplein
- Buiten school opwachten
- Slaan of schoppen
- Klopjachten organiseren
- Op weg van school naar huis achterna rijden
- Naar het huis van een slachtoffer gaan
- Steeds opbellen
- Als slaaf behandelen
- Nooit de echte naam maar een bijnaam gebruiken
- Voortdurend zogenaamde leuke opmerkingen maken in de klas over een klasgenoot
- Bezittingen vernielen of afpakken
- Cadeaus eisen of geld afpakken
- Jennen
- Het slachtoffer voortdurend de schuld geven van iets
- Steeds het slachtoffer uitschelden of ertegen gaan schreeuwen
- Opmerkingen maken over de kleding
- Beledigen
- Briefjes doorgeven
- E-mails of sms-berichten met een bedreigende of beledigende opmerkingen versturen
- Beledigende afbeeldingen van het slachtoffer digitaal verspreiden of op internet zetten

Een kind dat wordt gepest durft dit vaak niet te zeggen tegen de ouders of leerkracht. Daarom is het van belang alert te zijn op de signalen die een gepest kind afgeeft. Veelvoorkomende signalen zijn:

- Niet meer naar school willen gaan, smoesjes verzinnen.
- Elke dag een andere route naar school nemen
- Op school slechter presteren vergeleken met vroeger
- Buikpijn of hoofdpijn hebben
- Het hebben van blauwe plekken op ongewone plaatsen
- Niet in slaap kunnen komen, het hebben van nachtmerries
- Met kapotte kleren of spullen thuiskomen
- Het vragen van geld(om de pester te betalen)
- Agressief worden naar andere kinderen toe
- Thuis boos, prikkelbaar of verdrietig zijn

Soms worden deze signalen alleen thuis of juist op school waargenomen. Het is belangrijk dat zowel ouders als leerkrachten bij het waarnemen van dit soort signalen contact met elkaar opnemen. Er kan zo in constructieve samenwerking aan een oplossing gewerkt worden.

Ad. 3 De aanpak van het pesten

Als er, ondanks alle inspanningen, sprake blijft van pestgedrag dan wordt de volgende procedure gevolgd:

1. Er vindt een verhelderingsgesprek plaats met de betrokken kinderen. Tijdens dit gesprek worden oplossingen besproken en afspraken gemaakt. Ook vindt er een apart gesprek plaats met de pester. Tijdens dit gesprek wordt de pester gewezen op de impact van het pesten op de gepeste. Met de pester kunnen ook gedragalternatieven worden afgesproken. De ouders van de pester en gepeste worden op de hoogte gesteld. In het journaal van beide kinderen wordt melding gemaakt van het voorval.
2. Herhaalt het pestgedrag zich dan worden de ouders van de pester op de hoogte gesteld en uitgenodigd voor een gesprek. Tijdens dit gesprek worden samen met ouders en pester oplossingen gezocht. Er kan hulp geboden worden in de vorm van een sociale vaardigheidstraining. Ook worden gemaakte afspraken geëvalueerd en zonodig herzien. Van dit gesprek wordt melding gemaakt in het journaal. Bovendien wordt de directie op de hoogte gesteld.
3. Stopt het pestgedrag niet, dan vindt er een gesprek plaats tussen de directeur, ouders en de pester. Tijdens dit gesprek wordt opnieuw naar een oplossing gezocht. De mogelijkheid van externe hulp wordt, indien van toepassing, besproken. Zonodig worden er nieuwe afspraken gemaakt.
4. Hebben alle bovengenoemde inspanningen geen effect dan kan er een schorsing of verwijdering van de leerling plaatsvinden. Zie gedragsprotocol.

Welke partijen spelen een rol bij pesten ?

1. de pester
2. het gepeste kind
3. de stilzwijgende groep van meelopers

Ad.1 De pester

Pesters zijn vaak niet geliefd in de groep (hoewel er soms een ander beeld bestaat) en staan geïsoleerd. Ze beschikken vaak over onvoldoende sociale vaardigheden

en voelen zich onzeker. Ze willen graag bij de groep horen. Om dit te bereiken bewijzen ze zich ten koste van anderen. Ze gebruiken verschillen in kenmerken tussen kinderen zoals een andere kleur haar, andere kleding, een handicap, betere of slechtere cijfers als vals excuus om anderen het leven zuur te maken. In wezen hebben ze een zondebok nodig waarop ze hun frustraties kunnen afreageren. Ze hebben vaak geen idee wat ze aanrichten en hebben dan ook weinig last van schuldgevoelens.

Uiteraard wordt het gedrag van de pester afgekeurd en worden grenzen aangegeven. Hulp aan de pester is echter ook vaak noodzakelijk. De pester moet leren zich op een normale manier een plaats in de groep te verwerven. Daarom moet hij/zij gedragsalternatieven aangereikt krijgen. Het volgen van een sociale vaardigheidstraining waarin dit onderdeel verwerkt is kan een oplossing zijn.

Ad 2. Het gepeste kind

Iedereen loopt de kans gepest te worden. Meestal zijn kinderen, die het minst voor zichzelf op kunnen komen en het minst weerbaar zijn, het slachtoffer van pesterijen. Als deze onzekere kinderen gepest worden zullen ze door deze negatieve ervaring nog minder zelfvertrouwen krijgen.

Het gepeste kind moet daarom serieus genomen worden en kunnen rekenen op alle steun van leerkracht en ouders.

Net als de pester kan ook het gepeste kind hulp nodig hebben. Gedacht kan worden aan een sociale vaardigheidstraining.

Ad.3 De stilzwijgende middengroep en meelopers.

Klasgenoten voelen zich vaak machteloos. Ze voelen zich vaak niet in staat om het pesten te stoppen. Uit angst om zelf gepest te worden gaan sommigen zelfs meedoen. Het is belangrijk dat de kinderen in een groep zich bewust worden van hun verantwoordelijkheid ten aanzien van klasgenoten. Juist zij spelen een belangrijke rol bij het stoppen van pesten. Daarvoor hebben zij wel moed nodig. Moed om bij de leerkracht aan te geven dat er gepest wordt. Ook moeten zij gestimuleerd worden op te komen voor het gepeste kind.

De ouders

De school heeft te maken met de ouders van gepeste kinderen, pesters en de stille middengroep/meelopers. De ouders van het gepeste kind zullen geneigd zijn de hulp van de leerkracht in te roepen. Maar het is ook mogelijk dat de ouders van de stille middengroep/meelopers zich zorgen maken als zij horen dat er in de klas van hun kind gepest wordt.

Hieronder volgen enkele adviezen voor ouders;

Adviezen voor ouders van gepeste kinderen:

- Neem het probleem serieus.
- Bespreek het probleem met de direct betrokken leerkracht van uw kind
- Lees samen met uw kind literatuur over pesten op school
- Vaak hebben gepeste kinderen hun zelfrespect verloren. Help het kind dit terug te krijgen door zijn/haar sterke kanten te benoemen
- Steun uw kind door aan te geven dat er een einde aan het pesten komt
- Soms is het verstandig om uw kind op een sportclub te doen. Het kan dan misschien ergens in uitblinken waar het goed in is.
- Laat uw kind opschrijven wat het heeft meegemaakt.

- Laat uw kind eventueel deelnemen aan een sociale vaardigheidstraining. De school kan u hierover inlichtingen geven.

Adviezen voor ouders van pesters:

- Neem het probleem serieus. Elk kind kan een pester worden.
- Praat met het kind om achter de mogelijke oorzaak te komen
- Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet
- Besteed aandacht aan uw kind
- Stimuleer het kind tot het beoefenen van een sport .
- Maak uw kind duidelijk dat u achter de beslissing van de school staat.
- Schakel eventueel deskundige hulp in.

Adviezen voor alle ouders:

- Neem de ouders van zowel het gepeste kind als de pester serieus. Beiden hebben uw positieve aandacht nodig
- Stimuleer uw kind om op een goede manier met andere kinderen om te gaan
- Corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag en benoem goed gedrag
- Geef zelf het goede voorbeeld
- Leer uw kind voor anderen op te komen
- Leer uw kind voor zichzelf op te komen

Tenslotte

De bouwstenen voor dit protocol zijn grotendeels voortgekomen uit gesprekken in het team. Op hun beurt zijn de leerkrachten weer de dialoog aangegaan met de kinderen uit de groep.

Stap voor stap hebben kinderen en leerkrachten de ingrediënten geleverd voor de totstandkoming van het bovenstaand document:

Het pestprotocol van Beatrix.